

Hoe word ik een 'leesbevorderende' leraar?

Zes algemene inspiratiekaarten

Auteurs:

Julia Franken en Wenckje Jongstra

28 maart 2022

Deze inspiratiekaarten zijn onderdeel van het project Leraren als leesbevorderaars. Dit project is (mede) gefinancierd door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek Projectnummer 40.5.20500.178.

Hogeschool

Lezen heeft grote maatschappelijke waarde. Niet iedere leerling vindt lezen leuk, maar gemotiveerd zijn om te lezen staat aan de basis van het lezen zelf. Leraren kunnen de leesmotivatie van leerlingen beïnvloeden. Hiervoor moeten leraren zelf vijf kwaliteiten ontwikkelen (Kieft et al., 2022):

1. Zelf gemotiveerd zijn om kinderboeken te lezen;
2. Repertoirekennis hebben;
3. Kennis over leesmotivatie en over hoe leesmotivatie in het onderwijs kan worden bevorderd;
4. Vaardigheden om die kennis toe te passen in het onderwijs;
5. Vertrouwen hebben in hun eigen competenties t.a.v. het beïnvloeden van de leesmotivatie van hun leerlingen (self-efficacy).

Hoe ontwikkel je als leraar deze kwaliteiten? Toegang hebben tot recente jeugdliteratuur, het collega's regelmatig praten over gezamenlijk gelezen recente, rijke jeugdliteratuur, het gezamenlijk lezen van en praten over recente rijke jeugdliteratuur in literatuurcirkels, en het regelmatig krijgen van berichten, inspirerende tips over de boeken lijken beloftevol bij het beïnvloeden van je eigen leesmotivatie en/of met het versterken/opfrissen van je repertoirekennis (kwaliteit 1 en 2).

In dit pakket leer je meer over jouw competenties als leesbevorderaar. Zo leggen we uit waarom het belangrijk is om zelf kinderboeken te blijven lezen. We selecteerden daarnaast vijf vragen uit jullie professionaliseringsvragen en maakten hierbij algemene inspiratiekaarten. Ze bevatten naast een toelichting, tips & tricks, en verwijzingen naar filmpjes, sites, etc.

Je maakt zelf een keuze in welke vraag/vragen je je verder wil verdiepen en hoeveel tijd je wil besteden.

1. *Waarom is het belangrijk dat ik als leraar zelf kinderboeken lees?*
2. *Hoe kan ik de leesvoorkeuren van leerlingen te weten komen?*
3. *Hoe selecteer ik passende boeken?*
4. *Hoe kan ik leerlingen passende boeken aanraden?*
5. *Hoe kan ik me voorbereiden op het voorlezen?*
6. *Hoe kan ik gesprekken over boeken organiseren?*

Waarom is het belangrijk dat ik als leraar zelf kinderboeken lees?

Voor de leesmotivatie van leerlingen is het bevorderlijk als de leraar enthousiast kan vertellen over lezen: internationaal onderzoek wijst uit dat de leesattitude en het leesgedrag van leraren zelf van invloed zijn op het leesgedrag en de leesvaardigheid van hun leerlingen (Lundberg & Linnakyla, 1993; McKool & Gespass, 2009). Leraren met veel kennis van jeugdliteratuur werken vaker doelbewust aan leesbevordering: ze lezen bijvoorbeeld vaker voor en geven leerlingen vaker hulp bij het kiezen van boeken (Burgess et al., 2011). Op deze inspiratiekaart staat hierover meer informatie.

Intrinsieke motivatie

Motivatie, en dus ook leesmotivatie, is het meest gunstig en bevorderlijk wanneer het intrinsieke motivatie betreft (Stichting Lezen, 2020). Op langere termijn wordt de leesontwikkeling van kinderen positiever beïnvloed door intrinsieke motivatie, dan door extrinsieke motivatie. Wanneer kinderen intrinsiek gemotiveerd zijn, is hun leesattitude over het algemeen een stuk positiever. Extrinsiek gemotiveerde kinderen lezen met veel minder plezier, en alleen wanneer het echt moet.

De zogenaamde 'positieve leesspiraal' wordt in grote mate beïnvloed door intrinsieke motivatie (Stichting Lezen, 2020). De 'positieve leesspiraal' is een soort cirkel: wanneer iemand eenmaal heeft ervaren dat lezen leuk kan zijn, willen ze dat opnieuw ervaren, met als gevolg vaker lezen. Dit zorgt ervoor dat de leesvaardigheid omhoog gaat, met als gevolg ook weer meer leesplezier. Verontrustend is de vicieuze neergaande beweging (Mol & Bus, 2011; Nielen & Bus, 2015). De leesfrequentie neemt af doordat leerlingen minder gemotiveerd zijn om te lezen, wat leidt tot afnemende leesvaardigheid, wat weer leidt tot een verdere afname in zelfvertrouwen en leesmotivatie. Er zijn een aantal psychologische basisbehoeften nodig om tot intrinsieke motivatie te komen (Stichting Lezen, 2020; 2021):

1. Kinderen moeten vertrouwen hebben in hun eigen kunnen (competentie).
2. Kinderen moeten het gevoel hebben zelf controle en keuzevrijheid te hebben (autonomie).
3. Kinderen moeten zich door hun omgeving ondersteund voelen (verbondenheid).

Aan met name die laatste voorwaarde kan je als leraar bijdragen door zelf ook te lezen. Wanneer personen waarmee kinderen zich verbonden voelen (ouders, vrienden, maar dus bijvoorbeeld ook leraren) houden van lezen en dit ook aanmoedigen, zijn die kinderen zelf ook sneller geneigd om een boek te pakken (Stichting Lezen, 2021).

Zichtbare waardering werkt aanstekelijk!

Het is belangrijk om kinderen te vertellen wat lezen nu eigenlijk precies belangrijk maakt: dit maakt het lezen waardevoller voor een kind (Stichting Lezen, 2021). Maar niet alleen uitleg werkt aanstekelijk. Als mensen in de nabije omgeving van het kind lezen waarderen, kan dit ook zeer bevorderlijk zijn. Zoals Chambers zei: 'Lezers worden gemaakt door lezers'. Het blijkt dat enthousiaste lezers bijvoorbeeld vaker leraren hebben gehad die regelmatig voorlezen en over boeken praten.

Het is dus belangrijk om interacties over boeken en lezen te bevorderen, maar ook het bieden van geschikt materiaal is nuttig. Kinderen kunnen lezen meer gaan waarderen wanneer er voor hen geschikt lesmateriaal en passende boeken beschikbaar zijn. Het is daarbij wel van belang dat die aansluiten bij hun persoonlijke doelen en interesses.

Kinderboeken

En waarom is het dan van belang dat je als leraar ook boeken voor kinderen leest? Dat is belangrijk omdat je leerlingen dan ook echt kan enthousiasmeren over bepaalde boeken en genres die geschikt zijn voor hen! Als je als leraar zelf kinderboeken leest, en op de hoogte bent van het recente aanbod van kinderboeken, dan kun je leerlingen beter helpen bij het selecteren van leesboeken. Daarnaast kan je leerlingen dan ook specifieke boeken aanraden waarvan je denkt dat ze ze leuk vinden, en daarbij vertellen over je eigen leeservaringen met het boek. Internationaal onderzoek wijst uit dat begeleiding door leesbevorderaars bij het selecteren van boeken die beter afgestemd zijn op het leesniveau (Margolis & McCabe, 2004) en op de interesses van leerlingen (Donovan et al., 2000) tegenwicht kan bieden aan dalende leesmotivatie.

Meer weten?

[Leesmotivatie onder de loep](#)

Een onderzoekspublicatie van Stichting Lezen met meer informatie over leesmotivatie en (on)gemotiveerde lezers, en ook o.a. de rol van de leraar hierin.

[De leerkracht als influencer](#)

[Het belang van leerkrachten als leesbevorderaars](#)

Hoe kan ik de leesvoorkeuren van leerlingen te weten komen?

Wanneer boeken aansluiten bij de persoonlijke interesses van leerlingen, worden ze eerder geprikkeld om te gaan lezen. Het is daarom belangrijk om leerlingen boeken te geven die ze boeiend vinden. Maar hoe kom je de leesvoorkeuren van leerlingen eigenlijk te weten?

Beoordelingscriteria

Bij het uitkiezen van boeken kijken kinderen naar andere zaken dan wij als volwassenen, waardoor het goed denkbaar is dat zij heel andere keuzes maken (Leesbevordering in de klas, 2016b). Ook is de voorkeur van kinderen vaak relatief beperkt: wanneer ze een boek van een bepaalde auteur of een bepaald genre leuk vinden, kijken ze bij het kiezen van een nieuw boek eerder die kant op.

Er is een verschil tussen leesvoorkeuren van middenbouwleerlingen en bovenbouwleerlingen, maar criteria waar leerlingen bijvoorbeeld op letten wanneer zij een boek uitkiezen zijn:

- niet te lastig taalgebruik;
- een duidelijke verhaallijn;
- herkenbare personages;
- humor en/of spanning;
- passende illustraties en een pakkende titel.

Leesgesprekken

Een goede manier om meer inzicht te krijgen in de leesvoorkeuren van leerlingen is door het voeren van leesgesprekken. Dit zijn gesprekken over lezen die je met (groepjes) leerlingen kan voeren om zicht te krijgen op de leerstijl en de onderwijsbehoefte van de kinderen, maar dus ook op de leesvoorkeuren (SLO, 2021).

In een leesgesprek kun je als leraar vragen naar de voorkeuren van leerlingen voor verschillende tekstkenmerken. Tijdens het gesprek kan het prettig zijn om alvast een aantal boeken op tafel te leggen: zo kunnen leerlingen direct aangeven welke boeken ze wel aanspreken en welke totaal niet.

Tekstkenmerken die door SLO worden onderscheiden zijn (SLO, 2021):

- Het onderwerp: de inhoud die in de tekst aan bod komt.
- De structuur: de manier waarop de informatie wordt gepresenteerd (denk hierbij bijvoorbeeld aan de volgorde).
- De lay-out: de titel, de kopjes en de kaft.
- De stijl: formeel of juist informeel, hoge of lage informatiedichtheid.

Voorbeeldvragen voor tijdens een leesgesprek:

- Welke onderwerpen vind je interessant? En lees je graag waargebeurde verhalen of juist niet?
- Hou je van boeken met plaatjes? En meer van dunne of dikke boeken?
- Welk boek zou jij je klasgenoten aanraden?
- Wat is het laatste boek dat je met heel veel plezier hebt gelezen?

[Meer informatie over leesgesprekken?](#)

Hoe selecteer ik passende boeken?

Als je eenmaal de leesvoorkeur van een leerling weet, kun je boeken gaan uitzoeken die passen bij de persoonlijke interesses van een leerling. Een geschikt boek moet echter voldoen aan meer criteria. Hoe vind je dergelijke geschikte boeken voor/met een leerling?

Wat is een passend boek?

Een passend boek sluit aan bij de leescompetentie en de leesinteresse van een kind (Stichting Lezen, 2021). De volgende zaken zijn belangrijk bij het uitzoeken van een boek (Stichting Lezen, 2020):

- Het juiste leesniveau: wanneer een tekst niet de juiste moeilijkheidsgraad heeft voor een leerling zal de leerling het lezen staken en zal de leeservaring negatief zijn. Daarom is het belangrijk dat een boek aansluit bij het leesniveau van de leerling.
- Interesse: leerlingen zijn sneller geprikkeld om een boek open te slaan wanneer een tekst goed past bij hun persoonlijke interesses (zelfs leerlingen die normaal gesproken niet graag lezen).
- Divers aanbod: boeken spreken leerlingen sneller aan wanneer ze zich in het boek herkennen en zich kunnen identificeren met het verhaal en de personages. Daarom is het van belang dat het boekenaanbod voldoende divers is: geschikt voor verschillende culturen, geschikt voor verschillende seksen en geschreven in verschillende talen.

Leesinteresses

Wanneer een leerling boeken leest die hij boeiend vindt, sluit je aan bij één van de voorwaarden voor intrinsieke motivatie: autonomie. Het is dus van belang om een leerling zelf mee te laten kiezen.

Als je er eenmaal achter bent, door bijvoorbeeld leesgesprekken te voeren, wat de interesses van een leerling zijn, kun je binnen deze interesses samen met het kind meerdere boeken uitzoeken. Op de site www.leesbevorderingindeklas.nl staan bij boekrecensies bijvoorbeeld altijd de thema's/interesses vermeld. Door hierop door te klikken, kun je (samen met de leerling) mogelijk meerdere geschikte boeken binnen de interesses van het kind vinden.

Eigen ervaringen delen

Het kan leerlingen bij het kiezen van boeken ook helpen als je als leraar vertelt hoe je zelf boeken uitkiest. Waar let je zelf op wanneer je boeken uitkiest? Lees je de flaptekst? Luister je naar tips van anderen?

Door kinderen over jouw leeservaringen te vertellen wordt het lezen voor hen leuker en help je ze ook met het vinden van een voor hen geschikte strategie voor het kiezen van een boek.

Leesniveau

Het is belangrijk dat de boeken aansluiten bij het leesniveau van de leerling. Het zelfvertrouwen van kinderen kan gestimuleerd worden door ze teksten te laten lezen die precies voldoende uitdagend zijn (niet te makkelijk dus, maar ook niet te moeilijk). Dit draagt weer bij aan competentie, één van de voorwaarden voor intrinsieke motivatie.

Hoe kun je er nu achter komen wat het passende leesniveau is? Het kan helpend zijn om kinderen een of twee pagina's uit het boek te laten lezen. Als het kind teveel (5 of meer) woorden niet kent, is het boek waarschijnlijk te lastig, maar als het kind alle woorden kent en met gemak leest, is het boek waarschijnlijk te makkelijk.

Maak de leerlingen ook duidelijk dat ze het kunnen aangeven als een boek niet het juiste niveau heeft: het is beter dat een leerling halverwege wisselt naar een ander boek, dan dat ze zich door een boek van een onjuiste moeilijkheidsgraad heen worstelen.

Meer weten?

Boekencircuit

In deze video wordt uitleg gegeven en is een praktijkvoorbeeld te zien van een zogenaamd 'boekencircuit'. Dit is ook een geschikte manier om boeken te kiezen met leerlingen en de leerlingen hun leesvoorkeuren verder te laten verkennen.

De doorgaande leeslijn

Een publicatie van Stichting Lezen met o.a. meer informatie over waar een goede collectie aan moet voldoen.

Hoe kies je een boek?

Meer informatie over het (helpen) selecteren van boeken. Op deze site zijn ook veel goede boekrecensies te vinden, waarbij je kan doorklikken naar meerdere boeken binnen dat thema/die interesse.

Doorleeslijntjes

Via deze link vind je 'doorleeslijstjes': op deze lijstjes worden bij een boek andere boeken genoemd met hetzelfde thema, zodat leerlingen makkelijk door kunnen lezen over iets wat ze interesseert.

LeesTippers

Boekentips voor en door kinderen.

Boekenzoeker

Een zoekmachine die je kan helpen om (samen met de leerling) boeiende boeken te selecteren.

Hoe kan ik leerlingen passende boeken aanraden?

Als je geschikte boeken hebt uitgezocht voor de leerlingen, is het ook nog van belang dat je dit boek op een aantrekkelijke manier presenteert aan de leerling. Over hoe je een boek enthousiast kan overbrengen aan de leerling staat meer informatie op deze inspiratiekaart.

Boekpromotie

Er zijn verschillende manieren om een boek aan te raden aan de leerlingen, oftewel het boek te promoten (Leesbevordering in de klas, 2016a). Hieronder staan een paar voorbeelden:

- **Boekenhoek:** Je kan ergens in de klas een hoekje/tafel inrichten met daarop passende boeken die je hebt uitgekozen. Het kan bijvoorbeeld leuk zijn om deze boeken te verbinden met een thema dat op dat moment in de klas behandeld wordt, of je kan zeer recente kinderboeken neerleggen, zodat leerlingen bekend worden met het nieuwste aanbod. Als de presentatie aantrekkelijk is, is de kans groter dat leerlingen geïnteresseerd worden.
- **Boekpresentatie:** Bij een boekpresentatie neem je in de klas even de tijd om kort iets over het boek dat je hebt uitgekozen te vertellen. Je kan bijvoorbeeld een spannend fragment uit het boek voorlezen, om leerlingen te 'triggeren' om het boek zelf verder te gaan lezen.

Meer weten?

Boekenkring

In deze video wordt uitleg gegeven en is een praktijkvoorbeeld te zien van nog een manier om leerlingen in aanraking te laten komen met nieuwe boeken: een boekenkring.

Boekintroductie

In deze video wordt uitleg gegeven over een manier om leerlingen een boek aan te raden: boekintroductie.

Boekpromotie voor gevorderden

Hoe kan ik me voorbereiden op het voorlezen?

Voorlezen kan bijdragen aan de waardering voor lezen en de leesmotivatie van leerlingen. Op deze inspiratiekaart vind je daar meer informatie over, inclusief tips!

Verschillende voorleesvarianten

Er zijn verschillende manieren van voorlezen (Stichting Lezen, 2013). Je kan deze proberen af te wisselen tijdens het voorlezen.

- Een heel boek: Je leest elke dag een stukje voor uit hetzelfde boek. Kinderen blijven hierdoor vaak geboeid, omdat ze benieuwd zijn naar het vervolg van het verhaal.
- Een afgerond verhaal: Het voordeel van een kort verhaal is dat je het als docent in één keer kan voorlezen. Je kan bijvoorbeeld een hoofdstuk uit een verhalenbundel kiezen.
- Een gedicht: Dichtbundels zijn ook heel geschikt voor het voorlezen, en gedichten kunnen vaak mooi ingezet worden bij specifieke thema's.
- Een fragment: Je kiest een aantrekkelijk fragment uit een boek en leest dit voor. Hierdoor kunnen leerlingen geprikkeld worden om het boek ook zelf te gaan lezen.
- Een informatief boek: Dit is een mooie aanvulling op voorlezen uit verhalenboeken. Ook informatieboeken kunnen goed gebruikt worden voor specifieke thema's die in de klas behandeld worden.

Voorleesdoelen

Voorlezen kan meerdere doelen hebben (Leesbevordering in de klas, 2020). Redenen om een boek te kiezen kunnen zijn:

- het boek sluit goed aan op een recente gebeurtenis (bijvoorbeeld uit een nieuwsbericht dat je met de klas behandeld hebt);
- in het boek komt een thema van een zaakvak naar voren;
- het boek sluit aan bij een probleem dat speelt bij de leerlingen, en kan aanleiding geven om hierover in gesprek te gaan;
- het boek is erg grappig, waardoor het tussen de lessen door even voor ontspanning kan zorgen.

Interactief voorlezen

Een manier van voorlezen is 'interactief voorlezen' (Stichting Lezen, 2013). Hierbij wordt op verschillende momenten over het boek gesproken (zowel van tevoren als tijdens en na het lezen). Op die manier heeft het voorlezen meerdere positieve effecten: het leesplezier van leerling wordt vergroot, maar ze werken ook aan onder andere woordenschat.

Een goed begin is het halve werk

Het is belangrijk om het boek dat je wil voorlezen goed voor te bereiden. Lees het boek of losse hoofdstukken heel goed (en eventueel meerdere keren) door. Op die manier ben je goed voorbereid tijdens het voorlezen: je weet of er eventueel lastige woorden in voorkomen, je kan rekening houden met aanpassingen in tempo of stemgebruik, en je kent de verloop van het verhaal goed.

Daarnaast kan het werken om voorlezen een vaste plek in het rooster te geven. Op die manier kun je voorkomen dat het er vaak bij in schiet.

Voorleestips (Stichting Lezen)

- Lees in de onderbouw ook in kleine groepjes voor (naast in de hele klas). Op die manier kun je beter op de reacties van kinderen ingaan.
- Hou na het voorlezen een boekenpraatje. Dit hoeft niet moeilijk en lang te zijn, maar het geeft kinderen de kans om na te denken over het verhaal.
- Zorg ervoor dat het boek dat je voorleest ook aanwezig is in de klas. Op die manier kunnen kinderen het boek zelf nog even doorbladeren of zelfs ook individueel gaan lezen.
- Organiseer tutorlezen. Dit houdt in dat kinderen uit hogere groepen voorlezen aan kinderen uit de onderbouw. Het belangrijkste doel daarbij is dat het plezier in lezen voor beide kinderen wordt vergroot.

Meer weten?

[Kwestie van lezen](#)

[Voorlezen in de bovenbouw](#)

Hoe kan ik gesprekken over boeken organiseren?

Door met kinderen te praten over boeken, kan je hen helpen om tot nieuwe inzichten te komen over boeken en lezen, of tot dieper begrip. Daarnaast kan het leerlingen aanzetten tot het lezen van een volgend boek. Op deze inspiratiekaart staat meer informatie over en tips voor het organiseren van gesprekken over boeken.

Wat is het doel en het nut van gesprekken over lezen en boeken?

Praten over boeken en lezen in het algemeen is op verschillende manieren goed voor de leerlingen (Stichting Lezen, 2015). Het is bevorderlijk voor de taalontwikkeling, en leerlingen leren om uit te drukken wat ze tijdens het lezen van het boek hebben ervaren.

Leerlingen kunnen ook op nieuwe ideeën gebracht worden door de gesprekken: door de meningen en ervaringen van de leraar en andere kinderen leren ze nieuwe boeken, thema's en genres kennen.

Verder kan het praten voor leerlingen ook helpen bij het verwerken van de inhoud en de diepere betekenis van het boek. Ook kunnen ze leren om het boek te koppelen aan hun eigen leven: zijn er overeenkomsten tussen het verhaal/de personages en henzelf?

Verschillende soorten gesprekken

Je kan op verschillende manieren met leerlingen in gesprek gaan. Het gespreksonderwerp kan betrekking hebben op één boek, op een kwestie uit een boek, op een kwestie naar aanleiding van het boek, maar ook op het lezen zelf (Stichting Lezen, 2015).

- Literaire gesprekken: gesprekken waarin leerlingen kunnen praten over hun ervaringen met de boeken die ze hebben gelezen.
- Boekgesprekken: een specifieke manier van een literair gesprek, ontwikkeld door Chambers, waardoor leerlingen kritischer en aandachtiger gaan kijken naar de boeken.
- Leesgesprekken: gesprekken over lezen in het algemeen.

Literaire gesprekken

In een literair gesprek is het voor leerlingen mogelijk om het met anderen te hebben over hun ervaringen met het boek dat ze hebben gelezen. Het is de bedoeling dat ze hierdoor meer besef krijgen van hun eigen leeservaringen. Daarnaast leren ze onder woorden te brengen wat voor betekenis zij hebben gegeven aan het boek. Het werkt goed om tijdens een literair gesprek het boek op tafel te leggen. Op die manier kunnen leerlingen er fragmenten bijhalen. Er zijn voor het voeren van een literair gesprek verschillende (soorten) vragen te gebruiken, zoals bijvoorbeeld:

- Kennisvragen gaan over specifieke kennis van het boek, bijvoorbeeld 'Wie is volgens jou het hoofdpersoon? Wat ben je van hem te weten gekomen?'
- Belevingsvragen gaan over de eigen beleving van de verhaallijn.
- Met inlevingsvragen wordt het boek gekoppeld aan eigen ervaringen, bijvoorbeeld 'Zou je zelf zo'n verhaal willen beleven? Wat zou jij doen als je de hoofdpersoon van dit verhaal was?'

Boekgesprekken

Voor het voeren van literaire gesprekken met leerlingen in het basisonderwijs ontwikkelde Chambers de methodiek bekend onder de naam 'boekgesprekken'. Met deze gesprekken moeten leerlingen gestimuleerd worden om kritisch te lezen, en nauwkeurig te verwoorden wat ze daarbij denken. Daarnaast moeten ze het plezier in lezen vergroten. Boekgesprekken hebben een 'natuurlijk karakter' (het is geen interview, maar echt een soepel lopend gesprek). Het is als leraar belangrijk om voldoende op de hoogte te zijn van boeken, zodat je de leerlingen kan begeleiden bij een goed inhoudelijk gesprek.

Er zijn drie categorieën vragen bij een boekgesprek:

- Basisvragen: het gaat hierbij om de eerste indruk van het verhaal en ze zijn bedoeld voor het begin van het gesprek, bijvoorbeeld 'Wat is je opgevallen in dit verhaal?' en 'Wat vond je leuk, mooi of goed aan dit boek? En wat juist niet?'.
- Algemene vragen: het gaat hierbij bijvoorbeeld om de vergelijking met andere boeken en over hoe de leerling het verhaal heeft beleefd. Voorbeelden zijn 'Toen je het boek voor het eerst zag en nog niets gelezen had, wat dacht je toen dat het voor boek was?' en 'Ken je andere boeken die hierop lijken?'.
- Specifieke vragen: het gaat hierbij om specifieke kenmerken van het verhaal, bijvoorbeeld 'Hoe lang duurt het verhaal en waar speelt het verhaal?' en 'Welke verhaalfiguur boeide je het meest?'.

Leesgesprekken

Leesgesprekken zijn breder dan de andere soorten: het gaat bij leesgesprekken over meerdere genres, en over meerdere boeken en teksten (in plaats van slechts één gelezen boek). Daarnaast gaat het in leesgesprekken ook om je eigen leeswijze, je leesvaardigheid, je leesvoorkeuren en leessituaties. Voor leraren kunnen leesgesprekken helpen om inzicht te krijgen in de leesontwikkeling van het kind.

Leesgesprekken kunnen individueel (met één leerling) plaatsvinden, maar ook klassikaal of met kleine groepjes leerlingen.

(Zie ook de inspiratiekaart 'Hoe kan ik de leesvoorkeuren van leerlingen te weten komen?')

Meer weten?

Vertel eens... Aanpak van Aidan

In deze video is een praktijkvoorbeeld te zien van een gesprek volgens de methodiek van Chambers.

Over boeken gesproken

In deze publicatie zijn meer concrete voorbeeldvragen te vinden die je kan gebruiken voor gesprekken over boeken en lezen.

Literaire gesprekken in de klas

Vragenspel van Chambers

Een leuk hulpmiddel bij het voeren van boekgesprekken.

- Burgess, S. R., Sargrant, S., Smith, M., Hill, N., & Morrison, S. (2011). Teachers' leisure reading habits and knowledge of children's books: Do they relate to the teaching practices of elementary school teachers? *Reading Improvement*, 48(2), 88-102.
- Donovan, C. A., Smolkin, L. B., & Lomax, R. G. (2000). Beyond the independent-level text: Considering the reader-text match in first graders' self-selections during recreational reading. *Reading Psychology*, 21, 309-333.
- Leesbevordering in de klas. (2016a, 26 januari). Boekpromotie: Hoe doe je dat? Geraadpleegd op 7 maart 2022, van <https://leesbevorderingindeklas.nl/algemeen/boekpromotie/>
- Leesbevordering in de klas. (2016b, 26 januari). Hoe kies je een boek? Geraadpleegd op 7 maart 2022, van <https://leesbevorderingindeklas.nl/algemeen/boek-kiezen/>
- Leesbevordering in de klas. (2020, 10 januari). Voorlezen in de bovenbouw. Geraadpleegd op 7 maart 2022, van <https://leesbevorderingindeklas.nl/artikelen/voorlezen-in-de-bovenbouw/>
- Lundberg, I., & Linnakyla, P. (1993). *Teaching reading around the world*. IEA.
- Margolis, H., & McCabe, P. P. (2004). Self-efficacy: A key to improving the motivation of struggling learners. *The Clearing House: A journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 77(6), 241-249.
- McKool, S. S., & Gespass, S. (2009). Does Johnny's reading teacher love to read? How teachers' personal reading habits affect instructional practices. *Literacy Research and Instruction*, 48(3), 264-276.
- Mol, S. E., & Bus, A. G. (2011). To read or not to read: A meta-analysis of print exposure from infancy to early adulthood. *Psychological Bulletin*, 137(2), 267-296.
- Nielen, T. M. J., & Bus, S. G. (2016). *Onwillige lezers: Onderzoek naar redenen en oplossingen*. Stichting Lezen Reeks 26. Stichting Lezen.
- Onderwijs van Morgen. (2021, 10 augustus). Hoe krijg je kinderen aan het lezen? Geraadpleegd op 7 maart 2022, van <https://www.onderwijsvanmorgen.nl/ovm/hoe-krijg-kinderen-aan-lezen/>
- SLO (2021, 2 juni). Leesgesprekken. Geraadpleegd op 7 maart 2022, van <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/nederlands/leesgesprekken/>
- Stichting Lezen (2013). Kwestie van Lezen deel 3: Voorlezen op de basisschool, achtergronden en praktische tips voor leerkrachten. Stichting Lezen. Geraadpleegd van <https://www.lezen.nl/wp-content/uploads/2021/01/kwestievanlezen3.pdf>
- Stichting Lezen (2015). Over boeken gesproken: Achtergronden en praktische tips voor in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het (voorbereidend) middelbaar beroepsonderwijs. Stichting Lezen. Geraadpleegd van https://www.lezen.nl/sites/default/files/Over%20boeken%20gesproken_0.pdf

Stichting Lezen (2020). De doorgaande leeslijn: De leesontwikkeling van 0-20 jaar. Stichting Lezen. Geraadpleegd van

https://www.lezen.nl/wp-content/uploads/2021/01/de_doorgaande_leeslijn_2020_digitaal.pdf

Stichting Lezen (2021). Leesmotivatie onder de loep: Inzichten uit wetenschappelijk onderzoek. Stichting Lezen. Geraadpleegd van

<https://www.lezen.nl/wp-content/uploads/2021/09/Leesmotivatie-onder-de-loep.pdf>

Zien in de klas. (z.d.). Hoe met je leerling op zoek naar een goed leesboek? Geraadpleegd op 7 maart 2022, van

<https://zienindeklas.nl/kennisbank/hoe-met-je-leerling-op-zoek-naar-een-goed-leesboek/>

Hogeschool

**NATIONAAL REGIEORGAAN
ONDERWIJSONDERZOEK**